

ÚVOD

Tato Zpráva o činnosti za rok 2022 je předkládána v souladu s podmínkami a rozhodnutím Ministerstva financí ČR č.j. MF-20728/2022/1401 a se schválením prezidenta a předsednictva Platformy evropské paměti a svědomí v souladu s čl. 10 bod 1) Statutu Platformy. Jako výroční zpráva bude dle čl. 8 bod 2) Statutu Platformy projednána a schválena členskou radou na výroční schůzi, které je naplánována na podzim 2023 v Polsku.

Díky laskavé grantové podpoře Platforma evropské paměti a svědomí v roce 2022 aktivně realizovala svůj program. Nepříznivé období šíření nemoci COVID-19 a válečného konfliktu ve východní Evropě se dotklo i naší činnosti jako i činnosti našich členů. Poskytnuté granty a dotace umožnily dál úspěšně zorganizovat práci a pokračovat v plánovaných aktivitách na mezinárodní úrovni, a naplňovat tak schválený odborný program a cíle.

Spolupráce s členskými organizacemi na projektech a prezentované aktivity ukazují na potřebu nezávislé mezinárodní organizace jako nadnárodního orgánu pro oblast networkingu paměťových institucí. Rok 2022 vyvrcholil v Praze mezinárodní konferencí a členskou schůzí jako doprovodných akcí českého předsednictví v Radě Evropské unie.

V roce 2022 se s využitím grantů realizovali vernisáže našich vzdělávacích projektů (výstavy, publikace). Mimo jiné jsme v Evropském parlamentu prezentovali anglickou verzi knížky o historii maďarské menšiny v Zakarpatské oblasti a jejím potlačování v období totality v SSSR, prezentovali albánskou verzi čítanky Abychom nezapomněli atp. Pokračovali jsme prezentacemi výstav v Portugalsku. Finanční prostředky nám dále umožnili pokrýt pronájem kanceláře v Praze, najímání spolupracovníků pro plnění a koordinaci úkolů a organizaci plánovaných prezentací, debat a workshopů ve Francii, Rumunsku, Maďarsku, Polsku, České republice atd.

Česká finanční podpora ve výši 500 000 Kč umožnila organizaci částečně pokrýt náklady na kancelář v Praze a na úspěšnou mezinárodní konferenci "Ruská hybridní válka proti demokratickému světu. Výzva pro evropskou paměťovou politiku", kterou na nejvyšší úrovni zahájil český premiér společně s litevským prezidentem a exilovými představiteli Běloruska. Konference byla bohatě zastoupena řadou expertů na danou problematiku.

Výroční schůze v r. 2022 přijala český Ústav pro studium totalitních režimů zpátky do svých řad a rovněž přijala za členy další instituce z Francie, Polska a Albánie. Členové si zvolili orgány (předsednictvo a dozorčí radu), které reprezentují instituci na další období.

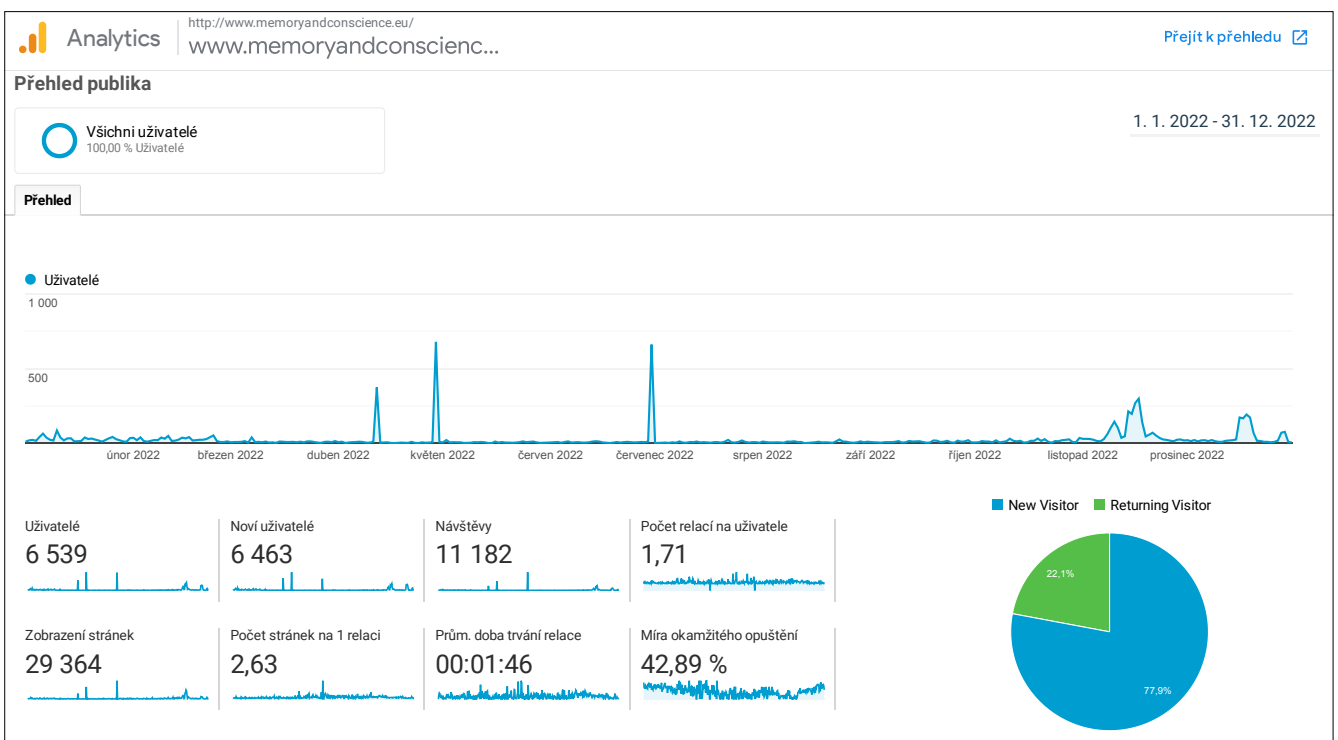
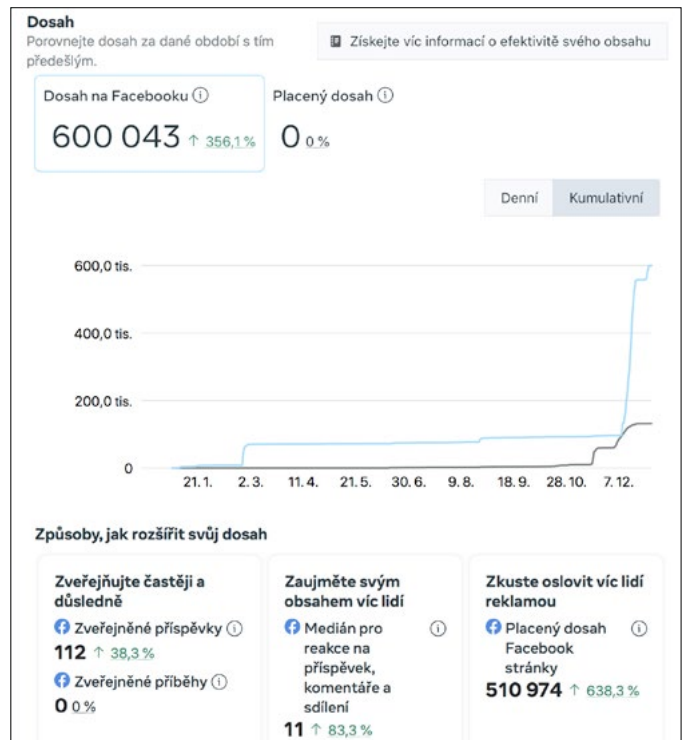
V Praze, dne 14. června 2023

Peter Rendek
výkonný ředitel

OBSAH

Úvod	2
Obsah	3
Přehled akcí a činností v roce 2022	4
Finanční report k 31. prosinci 2022	32

Statistika facebookových stránek a webu Platformy za rok 2022

PŘEHLED AKCÍ A ČINNOSTÍ PLATFORMY V ROCE 2022

1. Vyšlo druhé vydání čítanky „Abychom nezapomněli“
2. Prohlášení Platformy k likvidaci ruské mezinárodní organizace Memorial
3. Putovní výstava pokračuje do nových destinací v Portugalsku
4. Německé vyšetřování bývalých komunistických československých funkcionářů pokračuje
5. Během Dnů paměti 2022 představila Platforma albánskou verzi čítanky a výstavu
6. Prohlášení k ruské agresi na Ukrajině
7. Ukrajinský příběh z čítanky Lest We Forget
8. Zástupci Platformy navštívili německé partnery
9. Nový dokumentární film o německých obětech železné opony v Československu
10. Pražská debata o významu paměti pro budoucnost Evropy
11. Setkání litevské parlamentní delegace se zástupci paměťových institucí v Praze
12. Prezentace knihy Lest We Forget pro vědce z Minnesotské univerzity
13. Setkání s českým ministrem pro evropské záležitosti
14. Poradní tým litevského prezidenta navštívil Platformu
15. Česká policie zahájila trestní stíhání bývalého ministra vnitra Františka Kincla za vraždy na železné oponě
16. Paweł Ukielski jako host Světa knihy v Praze
17. Otevření nového Muzea obětí komunismu ve Washingtonu, DC
18. Vzpomínka na sovětské masové deportace v Bruselu
19. České předsednictví v Radě EU bude hostit výroční konferenci Platformy
20. Nové znalecké posudky na bývalé komunistické představitele ponechávají cestu ke spravedlnosti otevřenou
21. Výstava a publikace prezentované v Rumunsku
22. Odolnost EU vůči vnějším hrozbám vyžaduje širší odsouzení a připomenutí zločinů komunismu, jak požaduje pět členských států
23. V Paříži byla otevřena výstava Století mučedníků
24. V Praze byla zahájena výstava Století mučedníků
25. Zvláštní cena Platformy na 14. filmovém festivalu NNW v Polsku
26. Prezentace knihy Lest We Forget a deskové hry v Debrecíně
27. Historická kniha o zakarpatských menšinách byla představena v Evropském parlamentu
28. Mezinárodní konference Ruská hybridní válka proti demokratickému světu
29. Ruská organizace Memorial obdržela Cenu Platformy v Praze
30. Výroční členská schůze Platformy

vyšlo druhé vydání čítanky „ABYCHOM NEZAPOMNĚLI“

Datum: leden 2022

Místo: Praha, Česká republika

Nové druhé vydání vzdělávací čítanky Platformy „Abychom nezapomněli“, kterou editovala **Neela Winkelmann** a **Gillian Purves**, vyšla v angličtině, češtině a albánštině.

Cílem knihy je seznámit studenty s tragickou totalitní minulostí Evropy a s významem hájení základních lidských práv, svobod a demokratických hodnot ve společnosti. Cílem je podpořit lepší porozumění a integraci mezi občany Evropy a pomoci zabránit návratu jakékoliv formy nedemokratické vlády v budoucnosti.

Knihy obsahuje 37 pozoruhodných životních příběhů lidí postižených totalitou z 20 evropských zemí, doplněných fotografiemi a faksimile dokumentů. Nově byly přidány příběhy z nacisty okupované Francie, Frankova Španělska, Mussoliniho Itálie a Albánie, která měla nejizolovanější komunistický režim mimo Severní Koreu.

Předmluvu k novému vydání napsal anglický historik **Roger Moorhouse**, autor knihy *Ďáblová aliance: Hitlerův pakt se Stalinem, 1939-1941*. Předmluvu k prvnímu vydání napsal francouzský historik profesor **Stéphane Courtois**, autor knihy *Černá kniha komunismu*.

První vydání anglické, německé a francouzské verze knížky vyšla v roce 2013. Následovala česká verze čítanky v září 2013. První vydání vyšlo celkem v 9 jazycích - kromě výše uvedených také v ukrajinštině (2015), v polštině a italštině (2018), v maďarštině a rumunštině (2019).

Druhé vydání vyšlo nyní v angličtině, češtině a albánštině. ve spolupráci s Collège des Bernardins, Francie; Universidad Complutense de Madrid, Španělskou federací učitelů zeměpisu a dějepisu, Nadací Gariwo, Itálie a Institutem pro demokracii, média a kulturu v Albánii.

PROHLÁŠENÍ PLATFORMY K LIKVIDACI RUSKÉ MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE MEMORIAL

Datum: 5. ledna 2022

Místo: Praha

Dne 28. prosince 2021 rozhodl Nejvyšší soud Ruské federace o zrušení organizace Ruský Memorial. Kromě dřívějších obvinění z porušení legislativy o „zahraničních agentech“

prokurátor obvinil Memorial z „vytváření falešného obrazu Sovětského svazu jako teroristického státu“, hanobení památky Velké vlastenecké války a pokusu o rehabilitaci nacistických zločinců.

Platforma evropské paměti a svědomí likvidaci Memorialu v Rusku dne 5. ledna 2022 ve svém prohlášení odsoudila. Organizace Memorial po více než 30 let zvyšovala povědomí o historii totalitního režimu v Sovětském svazu i dalších komunistických režimech, vybudovaných na sovětském příkladu a se sovětskou podporou. Úsilí Memorialu o zachování památky obětí komunistických zločinů je známé po celém světě. Jejich přínos k obnově zapomenutých dějin masových represí v bývalém Sovětském svazu i v zahraničí lze jen těžko přeceňovat. Kromě toho je neocenitelná i práce Memorialu při ochraně lidských práv v současném Rusku a dalších zemích.

Platforma evropské paměti a svědomí vyzvala Evropský parlament a Evropskou komisi, aby přijaly opatření zaručující pokračování práce organizace Memorial, ruských historiků a aktivistů za lidská práva při odhalování totalitní komunistické minulosti i různých podob jejího dědictví v současném světě. Vyzvala všechny jednotlivce a organizace, které se zabývají paměťovou politikou a ochranou lidských práv, aby se připojili k mezinárodní kampani solidarity s organizací Memorial.

PUTOVNÍ VÝSTAVA POKRAČUJE DO NOVÝCH DESTINACÍ V PORTUGALSKU

Datum: 25. ledna 2022

Místo: Portugalsko

Putovní výstava Platformy „Totalitarismus v Evropě“ pokračovala v roce 2022 v dalších destinacích v Portugalsku (po Portu, Lisabonu a univerzitě v Coimbre).

S partnerskou organizací Instituto +Liberdade byla portugalská jazyková verze výstavy představena ve správním centru regionu Algarve, ve městě Faro, ve městech Braga a Aveiro.

Výstava mimo jiné navštívila i dvě prestižní akademická pracoviště, Univerzitu v Coimbre a Katolickou univerzitu v Portugalsku.

Výstava „Totalitarismus v Evropě“ jako první mezinárodní vzdělávací a osvětový projekt Platformy byl poprvé představen v září 2012 v Bratislavě na Slovensku.

Od roku 2012 byla výstava prezentována ve 28 velkých městech ve 20 zemích Evropy a Severní Ameriky.

Seminário Regional do Algarve
barlavento

Exposição «Memória - Totalitarismo na Europa» chega a Faro

Depois de passar por várias cidades europeias e norte-americanas, a exposição «Totalitarismo na Europa» chega a Faro. O Instituto +Liberdade trouxe para Portugal esta mostra em parceria com a Plataforma *Memory and Conscience* da Comissão Europeia. Retrata os principais regimes opressivos e sangrentos da Europa durante o século XX, incluindo o nazismo, fascismo e comunismo, através de painéis informativos e visuais. O objetivo é esclarecer todos os cidadãos europeus e ajudar a prevenir a recorrência de qualquer forma de governo não democrático no futuro. A mostra já esteve patente no Porto, Universidade de Coimbra e Universidade Católica Portuguesa, em Lisboa. Agora está exposta no centro de Faro, no Largo de Manuel Teixeira Gomes, nº2, numa parceria com uma *Guest House* que disponibilizou o espaço. Pode ser visitada de segunda a sexta-feira, das 14 às 19 horas e ao sábado das 10 às 13h30. Depois da passagem pela capital algarvia, deverá seguir para Braga e Aveiro.

Ano XLVII #2289 | 20 de janeiro de 2022

NĚMECKÉ VYŠETŘOVÁNÍ BÝVALÝCH ČESKOSLOVENSKÝCH KOMUNISTICKÝCH FUNKCIONÁŘŮ POKRAČUJE

Datum: 2. února 2022

Místo: Praha

V České republice byl přerušen proces s **Lubomírem Štrougalem** a **Vratislavem Vajnarem** za smrt na železné oponě, protože se čeká na nové posudky jejich zdravotního stavu. Podle **Christiana Härtla**, vrchního státního zástupce v bavorském Weidenu, však vyšetřování vražd na československých hranicích v Německu pokračuje. Případ má podle něj i historický význam.

„Podle našich současných odhadů jsme vyčerpali všechny vyšetřovací možnosti, které jsou v Německu k dispozici,“ uvedl Härtl s tím, že nyní je na řadě vyhodnocení dokumentů a informací poskytnutých „především z České republiky, ale také ze Slovenska“, případně provedení dalších vyšetřovacích úkonů v obou těchto zemích.

Härtl je německým vedoucím společného česko-německého vyšetřovacího týmu, který na tom pracuje od roku 2019. Byl zahájen na základě dvou trestních oznámení, která Platforma podala v letech 2016 a 2017. Tato oznámení poukazovala na vinu vrcholných komunistických představitelů, jako byli Štrougal, Vajnara a **Miloš Jakeš** (dnes již zesnulý), a také pohraničnicků, kteří stříleli.

„V našem řízení jsou mezi obviněnými všechny osoby, které se podílely na řetězci rozkazů v jednotlivých případech smrti. Jde o dosud žijící členy vedení státu, jmenovitě Štrougala a Vajnara, a také o jednotlivé vojáky nasazené na hranicích,“ prohlásil Härtl.

Obžaloba přišla pět a půl roku poté, co Platforma podala trestní oznámení na vedoucí představitele československého režimu za to, že režim na státní hranici zřídili v přímém rozporu s čl. 12 odst. 2 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, který výslovně uvádí: „Každý může svobodně opustit kteroukoli zemi, včetně své vlastní.“ (č. 120/1976 Sb.)

BĚHEM DNŮ PAMĚTI 2022 PŘEDSTAVILA PLATFORMA ALBÁNSKOU VERZI ČÍTANKY A VÝSTAVU

Datum: únor 2022

Místo konání: Tirana, Albánie

Prezident Platformy Dr. **Marek Mutor**, člen poradního boardu Dr. **Łukasz Kamiński** a kurátor výstavy **Wojciech Bednarski** se zúčastnili festivalu Dny paměti 2022 (17. - 26. února 2022) v albánské Tiraně.

Na slavnostním zahájení 17. února na Scanderbegově náměstí v Tiraně přednesl prezident Platformy Marek Mutor uvítací projev k účastníkům. Následující den se aktivně zúčastnil mezinárodní konference „Komunistické mýty, před a po změně systému“, která se konala v hotelu Tirana International.

Dne 18. února byla v Národním historickém muzeu v Tiraně zahájena mezinárodní putovní výstava „Století mučedníků“, kterou zahájili **Łukasz Kamiński**, **Wojciech Bednarski** a **Gjon Radovani** z centra MEMO.

Dne 23. února se v hotelu Rogner uskutečnila prezentace nové albánské jazykové verze čítanky Lest We Forget. Čítanku představili Dr. **Łukasz Kamiński** (PEMC) a **Fatmiroshe Xhemalaj** (odborník na školní osnovy), Viktor Martini (bývalý politický vězeň) a **Ylber & Shpresa Merdani** (bývalí politicky pronásledovaní).

PROHLÁŠENÍ K RUSKÉ AGRESI NA UKRAJINĚ

Datum: 24. února 2022
Místo: Praha, Česká republika

Platforma evropské paměti a svědomí odsoudila agresi Ruské federace proti Ukrajině.

„Jedná se o zločin proti míru. Vyjadřujeme solidaritu s ukrajinským lidem, který brání svou zemi. Odsuzujeme válečné zločiny a zvěrstva, za něž nese výhradní odpovědnost Kreml a osobně **Vladimir Putin**.

Jsme hluboce přesvědčeni, že je zapotřebí zřídit mezinárodní tribunál, který by se těmito zločiny zabýval.

Ujišťujeme ukrajinské členy Platformy o naší připravenosti pomoci, jak jen to bude možné. Jsme rovněž solidární se všemi statečnými Rusy, kteří našli odvahu postavit se násilí Putinova režimu.

Agresi předcházela několikaletá historická dezinformační kampaň proti Ukrajině a dalším zemím střední a východní Evropy. Litujeme, že demokratické společnosti tyto varování ignorovaly.

Zločinnou povahu Putinova režimu nelze pochopit bez analýzy jeho sovětských, a zejména KGB, kořenů. Platforma je připravena prostřednictvím vzdělávání a podpory svých partnerů pomáhat a pokračovat v potírání akcí Ruské federace.

Vyzýváme všechny členské organizace Platformy, aby se aktivně zapojili do protestů proti této zločinné agresi.“

V Praze, 24.02.2022

UKRAJINSKÝ PŘÍBĚH Z ČÍTANKY

Datum: 6. března 2022

Místo: Praha, Česká republika

V souvislosti s ruskou invází na Ukrajinu, doprovázenou lživou propagandou a dezinformacemi, vydala Platforma ukrajinský příběh (v angličtině, němčině a češtině) z mezinárodní vzdělávací čítanky *Lest We Forget*, aby podpořila vzdělávací úsilí proti současné agresi, která probíhá i v oblasti nedávných dějin a proti ukrajinským paměťovým institucím.

Autor tohoto textu, historik **Volodymyr Viatrovič**, se zapojil do ukrajinské teritoriální obrany a byl jedním z vojáků bránících Kyjev před ruskými vojsky.

Životní příběh ukrajinské učitelky **Oleksandry Radčenko** (1896-1965) popisuje přežití hladomoru Holodomor v letech 1932-1933. Psala si o té době deník, v němž dokumentovala hrůzy v podstatě záměrného vyhladovění lidí na Ukrajině, které prováděl Stalin.

ZÁSTUPCI PLATFORMY NAVŠTÍVILI NĚMECKÉ PARTNERY

Datum: 29. března 2022

Místo: Berlín, Německo

Dne 29. března 2022 navštívili prezident Platformy pan **Marek Mutor**, člen představenstva Dr. **Christian Fuchs** a bývalá výkonná ředitelka Platformy Dr. **Neela Winkelmannová** německou spolkovou zmocněnkyni pro oběti diktatury SED paní **Evelyn Zupkeovou** v Bundestagu v Berlíně.

Spolková zmocněnkyně byla jmenována v roce 2021 jako šéfka nové instituce, jejímž cílem je zlepšit situaci a sociální postavení nesčetných obětí komunistické tyranie v dnešním

Německu. Její zvláštní zaměření spočívá v lepších zdravotních dávkách, sociální podpoře, rehabilitaci a odškodnění lidí, kteří byli pronásledováni z politických důvodů, lepším připomínání obětí a zlepšení rámce pro výzkum, zvyšování povědomí a vzdělávání o obětech komunismu v bývalém východním Německu. Se zástupci Platformy diskutovala o otázkách společného zájmu a možné spolupráce, jako je památník obětem komunismu v Německu a projekty Platformy.

Zástupci Platformy poté jednali s paní **Alexandrou Titze**, zástupkyní ředitele Bundesarchivu - Archivu bývalé východoněmecké tajné policie Stasi. S vypršením platnosti zákona a ukončením činnosti Úřadu spolkového zmocněnce pro záznamy Stasi v roce 2021 byly archivy Stasi převedeny do Spolkového archivu (Bundesarchiv), kde tvoří zvláštní jednotku. Jako právní nástupce BStU, Spolkového zmocněnce pro záznamy Stasi, se Bundesarchiv plnoprávným členem Platformy evropské paměti a svědomí.

NOVÝ DOKUMENT O NĚMECKÝCH OBĚTECH ŽELEZNÉ OPONY V ČESKOSLOVENSKU

Datum: 31. března 2022

Místo: Praha

Nový dokumentární film „Nejsmrtelnější hranice Evropy - zapomenuté oběti studené války“ měl premiéru na německých televizních stanicích Arte a ARD. Film se natáčel rovněž ve spolupráci a v prostorách Platformy.

Dokument zachycuje příběhy bývalých občanů východního Německa, kteří se před rokem 1989 pokusili překročit chráněnou československou hranici, a byl inspirován prací Platformy, zejména jejím projektem Justice 2.0 (2014-2022). Ve filmu vystupují také expert Platformy a bývalý policejní vyšetřovatel **Miroslav Lehký**, právník a obhájce obětí Dr. **Lubomír Müller** a německý státní zástupce z Weidenu pan **Christian Härtl**.

Dokument režíroval **Oliver Halmburger** a vznikl v koprodukcí s Německem, Rakouskem a Českou republikou, délka trvání: 53 min.

PRAŽSKÁ DEBATA O VÝZNAMU PAMĚTI PRO BUDOUCNOST EVROPY

Datum: 7. dubna 2022

Místo: Praha

Zástupci Platformy a hosté z polských paměťových institucí se zúčastnili debaty na téma „význam paměti pro budoucnost Evropy“. Během debaty byla představena činnost Platformy a polských paměťových institucí a aktuální výzvy v oblasti výzkumu a připomínání moderních dějin. Diskutovalo se také o falšování historie a probíhající informační válce.

Pozvání přijali pan **Marek Mutor**, prezident Platformy a ředitel Centra historie Zajezdnia, pan **Paweł Ukielski** z Muzea Varšavského povstání a pan **Maciej Ruczaj**, ředitel Polského institutu v Praze. Debatu moderoval **Peter Rendek**, výkonný ředitel Platformy evropské paměti a svědomí.

Akce se konala v rámci týdne akcí „Setkání s historií na náplavce“ (5. - 12. dubna 2022), který pořádá členská organizace Platformy, Muzeum paměti XX. století, společně s hlavním městem Prahou.

SETKÁNÍ LITEVSKÉ PARLAMENTNÍ DELEGACE SE ZÁSTUPCI PAMĚŤOVÝCH INSTITUCÍ V PRAZE

Datum: 8. dubna 2022

Místo: Praha

Dne 8. dubna 2022 se na litevském velvyslanectví v Praze uskutečnilo setkání zástupců litevského parlamentu se zástupci českých a mezinárodních paměťových institucí se sídlem v Praze. Litevskou delegaci zastupovali předsedkyně zahraničního výboru litevského parlamentu **Laima Liucija Andrikiienė**, velvyslanec Litevské republiky J. E. **Laimonas Talat-Kelpša**, členové zahraničního výboru litevského parlamentu Mgr. **Audronius Ažubalis**, pan **Marius Matijošaitis**, pan **Evaldas Zelenka**, ředitel kanceláře zahraničního výboru litevského parlamentu, a paní **Kristina Baubinaité** z litevského velvyslanectví v Praze.

České instituce zastupovali pan **Peter Rendek**, výkonný ředitel Platformy, pan **Jan Kalous**, ředitel Muzea paměti 20. století v Praze, a pan **Ladislav Kudrna**, zvolený ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů.

Setkání, které vzniklo z litevské iniciativy, se zaměřilo na oblast paměťové politiky se zvláštním důrazem na vyrovnávání se s komunistickou minulostí. Diskutovalo se o výměně zkušeností, institucionálním rozvoji a mezinárodní spolupráci. Litevská strana potvrdila svůj zájem a aktivní účast na projektech Platformy.

PREZENTACE KNIHY LEST WE FORGET PRO VĚDCE Z MINNESOTSKÉ UNIVERZITY

Datum: 28. dubna 2022

Místo: Praha, Minnesota (online)

Dne 28. dubna se uskutečnila online prezentace druhého vydání knihy *Lest We Forget* pro odborníky z University of Minnesota.

Seminář a prezentaci vedla editorka knihy paní **Neela Winkelmannová**. Promluvila ke skupině profesorů a vědců z Centra pro studium holocaustu a genocidy Minnesotské univerzity v rámci cyklu seminářů „Masové násilí a lidská práva“. Akci moderovala paní **Tibisay Navarro-Mana**, odborná asistentka a doktorandka (historie), a organizoval ji stážista Platformy **Tomaž E. O'Donoghue**.

Mezi řečníky z Centra pro studium holocaustu a genocidy (CHGS) byli **Alejandro Baer**, **Stephen C. Feinstein** Chair a ředitel CHGS, profesor na katedře sociologie; **Joe Eggers**, asistent ředitele CHGS; **Nikoleta Sremac**, odborná asistentka a doktorandka (sociologie); Dr. **Ana Ferreira**, profesorka portugalské literatury a kultury na University of Minnesota, **Todd Schroer**, vedoucí katedry trestní justice, katedra trestní justice a docent sociologie a trestní justice, katedra trestní justice na University of Southern Indiana College of Liberal Arts. Po představení čítanky a příběhu jejího vzniku následovala diskuze.

SETKÁNÍ S ČESKÝM MINISTREM PRO EVROPSKÉ ZÁLEŽITOSTI

Datum: 29. dubna 2022

Místo: Praha

Setkání s ministrem pro evropské záležitosti ČR **Mikulášem Bekem**, předsedou Výboru pro bezpečnost Parlamentu ČR **Pavlem Žáčkem** a výkonným ředitelem Platformy **Petrem Rendekem** se uskutečnilo 29. dubna na Úřadu vlády ČR v Praze.

Diskutovalo se o českém předsednictví v Radě EU a o vládní podpoře připravované výroční a mezinárodní konference Platformy, o evropské politice paměti na pozadí konfliktu na Ukrajině.

PORADNÍ TÝM LITEVSKÉHO PREZIDENTA NAVŠTÍVIL PLATFORMU

Datum: 10. května 2022

Místo: Praha

Dne 10. května navštívila pražskou kancelář Platformy litevská delegace vedená J. E. **Laimonasem Talat-Kelpšou**, velvyslancem Litevské republiky v České republice, paní **Astou Skaisgirytė**, vedoucí skupiny zahraniční politiky a hlavní poradkyní prezidenta Litevské republiky a **Sigitasem Mitkusem**, poradcem prezidenta Litevské republiky.

Diskuse s panem **Peterem Rendekem**, výkonným ředitelem Platformy, se uskutečnila v souvislosti s nadcházejícím českým předsednictvím EU v roce 2022. Byly představeny probíhající a plánované projekty Platformy na domácí i mezinárodní úrovni a litevská strana vyjádřila ochotu aktivní spolupráce při realizaci cílů Platformy. Debata pokračovala o významu politiky paměti na pozadí války na Ukrajině.

ČESKÁ POLICIE ZAHÁJILA TRESTNÍ STÍHÁNÍ BÝVALÉHO MINISTRA VNITRA FRANTIŠKA KINCLA ZA VRAŽDY NA ŽELEZNÉ OPONĚ.

Datum: 25. května 2022

Místo: Praha

Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu Policie ČR (ÚDV) zahájil 17. května 2022 trestní stíhání bývalého federálního ministra vnitra **Františka Kincla** (nar. 1941). Trestní stíhání bylo zahájeno na základě trestního oznámení Platformy ze září 2017 na poslední žijící členy československého politbyra a další osoby za vraždy v pohraničí. ÚDV viní Kincla ze spáchání zvláště závažného zločinu zneužití pravomoci úřední osoby. Toho se měl dopustit tím, že během svého funkčního období (od 12. října 1988 do

3. prosince 1989) „neučinil žádná konkrétní opatření“, aby zabránil příslušníkům Pohraniční stráže „v použití střelných zbraní proti osobám, které se nezákonně pokoušely překročit státní hranici Československé republiky, aniž by tím jakkoli ohrozil příslušníky Pohraniční stráže nebo jiné osoby“.

V usnesení jsou jmenovány konkrétní osoby (občané NDR), které byly v té době poškozeny, a popsány zákroky proti nim. ÚDV tak přehodnotil svůj předchozí názor, že se Kincl nedopustil žádného činu, za který by měl být stíhán.

PAWEŁ UKIELSKI JAKO HOST SVĚTA KNIHY V PRAZE

Datum: 10. června 2022

Místo: Praha

Dne 9. června hostil Mezinárodní knižní a literární veletrh Svět knihy člena výkonné rady Platformy evropské paměti a svědomí, pana **Pawła Ukielského** z Polska. Kromě propagace činnosti Platformy jako spoluautor hovořil o publikaci 1989 - Podzim národů.

Prezentace se konala v Knihovně Václava Havla ve spolupráci s Polským institutem v Praze a Muzeem Paměti národa XX. století.

OTEVŘENÍ NOVÉHO MUZEA OBĚTÍ KOMUNISMU VE WASHINGTONU, DC

Datum: 6. června 2022

Místo: Washington, DC.

Prezident platformy **Marek Mutor** se 6. června 2022 zúčastnil slavnostního otevření nového Muzea obětí komunismu ve Washingtonu, DC. Muzeum zřídila a provozuje členská organizace Platformy Victims of Communism Memorial Foundation a jeho vznik velkoryse podpořily vlády zemí východní a střední Evropy (Polsko, Maďarsko).

Otevření tohoto muzea bylo významným dnem jak pro Victims of Communism Memorial

Foundation, tak pro celou Platformu evropské paměti a svědomí. Několik set metrů od Bílého domu na ulici 900 15th Street, NW Washington, D. C., se nachází prostor, který připomíná oběti komunismu na celém světě a vzdělává mladou generaci o krvavých komunistických režimech a jejich odkazu.

Během své návštěvy USA se předseda Platformy Marek Mutor setkal s prezidentem a generálním ředitelem VOC Amb. **Andrew Brembergem**, Hon. **Donem Ritterem** a dalšími představiteli, se kterými jednal o dalším prohloubení budoucí spolupráce a společných projektech.

VZPOMÍNKA NA SOVĚTSKÉ MASOVÉ DEPORTACE V BRUSELU

Datum: 14. června 2022

Místo: Brusel

Zástupci Platformy si uctili dne 14. června v Bruselu památku všech obětí masových deportací v Sovětském svazu a Ruské federaci.

Každoroční akce „Vzpomínka na sovětské masové deportace“ se konala na Esplanádě Solidarita před Evropským parlamentem v Bruselu a uspořádala ji poslankyně Evropského parlamentu **Rasa Juknevičienė** spolu s 58 poslanci Evropského parlamentu ze všech

27 členských států EU, Neformální vzpomínkovou skupinou při Evropském parlamentu, PEMC, Misií Ukrajiny při Evropské unii, ukrajinskou komunitou v Belgii, litevským velvyslanectvím a litevskou komunitou v Belgii.

„Toto téma je bohužel velmi aktuální. Na Ukrajině dochází k masovým deportacím lidí, děje se to přímo před našima očima. Musíme mít na paměti, abychom dokázali reagovat na tyto aktuální tragédie,“ řekl během akce prezident Platformy **Marek Mutor**.

Stručná historie sovětských deportací

Před jedenaosmdesáti lety, 14. - 18. června 1941, začaly první masové deportace v pobaltských zemích: v Estonsku, Lotyšsku a Litvě. Během pěti dnů bylo deportováno nejméně 205 100 lidí - žen a mužů, dětí a kojenců, nemocných a starých lidí. Jednalo se o první z několika masových deportací z Pobaltí. Odhaduje se, že v letech 1920-1952

bylo sovětským režimem násilně deportováno celkem 6 milionů lidí z celého SSSR a zemí okupovaných Sověty.

ČESKÉ PŘEDSEDNICTVÍ V RADĚ EU A VÝROČNÍ KONFERENCE PLATFORMY

Datum: 7. července 2022

Místo: Praha

Prezident Platformy **Marek Mutor** navštívil 7. července Prahu a společně s **Neelou Winkelmannovou** a výkonným ředitelem **Peterem Rendekem** se setkal s vedoucí Úřadu vlády **Janou Kotalíkovou**, aby projednali spolupráci a projekty během českého předsednictví v Radě EU.

Vláda České republiky již dříve ve svém programovém prohlášení podpořila paměťové politiky a instituce na domácí i mezinárodní úrovni. V návaznosti na tuto snahu pořádala Platforma evropské paměti a svědomí spolu s Úřadem vlády ČR, Ústavem pro studium totalitních režimů a Muzeem paměti XX. století mezinárodní konferenci s názvem: *Hybridní válka Ruska proti demokratickému světu. Výzva pro evropskou politiku paměti*. Diskutovalo se rovněž o projektu Platformy pro celoevropský památník obětem všech totalitních režimů v Bruselu.

Po návštěvě Úřadu vlády ČR se uskutečnilo setkání s novým ředitelem Ústavu pro studium totalitních režimů **Ladislavem Kudrnou**. Diskutovalo se o vzájemné spolupráci a ředitel Kudrna vyjádřil ochotu znovu se připojit k Platformě během výročního zasedání.

Nakonec se v Praze uskutečnilo setkání s panem **Janem Kalousem**, ředitelem Muzea Paměti národa dvacátého století, na kterém byla projednána spolupráce na výše zmíněné konferenci.

NOVÉ ZNALECKÉ POSUDKY NA BÝVALÉ KOMUNISTICKÉ VŮDCE PONECHÁVají CESTU KE SPRAVEDLNOSTI OTEVŘENOU

Datum: 21. července 2022

Místo: Praha

Příbuzným obětí železné opony na hranicích komunistického Československa byly včera doručeny nové znalecké posudky na zdravotní stav bývalého premiéra **Lubomíra Štrougala** (nar. 1924) a bývalého federálního ministra vnitra **Vratislava Vajnara** (nar. 1930), kteří jsou obviněni ze spoluúčasti na smrti a zranění lidí, kteří se před rokem 1989 snažili opustit Československo na československých hranicích. Trestní stíhání bylo zahájeno na základě trestních oznámení, která Platforma podala v Německu v roce 2016 a v České republice v roce 2017.

Nové znalecké posudky musely být vypracovány, protože český Ústavní soud v prosinci 2021 poukázal na zásadní nedostatky těch předchozích. Platforma poukázala na to, že původní soudní znalci byli úzce spjati s minulým režimem a ve skutečnosti byli ideologicky podřízeni posuzovaným osobám. Mohli být proto považováni za zaujaté. Stejně argumentoval i Ústavní soud, u něhož byla věc projednávána.

Po průtazích nakonec soudní znalci doplnili a přezkoumali aktuální zdravotní stav obou bývalých komunistických potentátů. Podle nich se Štrougal pravděpodobně vyhne spravedlivému procesu, zatímco Vajnar by mohl stanout před soudem. Spolu s Janem Fojtíkem, bývalým ideologickým tajemníkem ÚV KSČ, a **Františkem Kinclm** (nar. 1941), bývalým federálním ministrem vnitra Československa.

Československý právní řád zaručoval, že „každý“ má právo „svobodně opustit kteroukoli zemi, i tu svou“. Pohraniční režim, za který byli obviněni spoluobviněni, však volnému pohybu osob bránil, a to i za cenu použití střelných zbraní nebo speciálně vycvičených psů.

VÝSTAVA A PUBLIKACE PREZENTOVANÉ V RUMUNSKU

Datum: 25. července 2022

Místo konání: Băile Tușnad, Rumunsko

Putovní výstava Století mučedníků, vzdělávací čítanka pro starší středoškoláky Abychom nezapomněli. Paměť totalitarismu v Evropě a desková hra Přes železnou oponu byly představeny na 31. ročníku Svobodné letní univerzity a studentského tábora Bálványos v rumunském Băile Tușnad ve dnech 19. - 24. července 2022.

Součástí akce byla debata Paměť, amnézie, historie, kterou moderoval pan **Zsolt Szilágyi**, člen výkonné rady Platformy.

V debatě vystoupili pan **Peter Rende**, výkonný ředitel Platformy, paní **Boróka Prohászka Rád** z univerzity Sapientia v Kluži-Napoce, profesor **Gabriel Andreescu** z Národní školy politických studií a veřejné správy (SNSPA) v Bukurešti, pan **Florian Mihalcea**, ředitel Temešvárské společnosti, a pan **Áron Mathé**, místopředseda Maďarského výboru národní paměti.

Po debatě kurátoři výstavy **Wojciech Bednarski, Peter Rende** a **Zsolt Szilágyi** představili výstavu Století mučedníků a představili maďarskou verzi knihy a stolní hry.

ODOLNOST EU VŮČI VNĚJŠÍM HROZBÁM VYŽADUJE ŠIRŠÍ ODSOUZENÍ A PŘIPOMENUTÍ ZLOČINŮ KOMUNISMU, JAK POŽADUJE PĚT ČLENSKÝCH STÁTŮ

Datum: 29. července 2022

Místo: Praha, Česká republika

Vysocí představitelé Estonska, Litvy, Lotyšska, Polska a Rumunska podepsali společnou výzvu adresovanou vedoucím představitelům orgánů EU, v níž zdůrazňují, že kvůli ruské válce na Ukrajině je nutné, aby EU věnovala větší pozornost odsouzení zločinů všech totalitních režimů 20. století a uctění památky obětí těchto režimů. Současná výzva navazovala na usnesení Evropského parlamentu „O evropském svědomí a totalitarismu“ z 2. dubna 2009 o zřízení památníku obětem všech totalitních režimů.

Výzvu podepsali estonský premiér **Kaja Kallas**, litevský prezident **Gitanas Nausėda**, lotyšský premiér **Krišjānis Kariņš**, polský premiér **Mateusz Morawiecki** a rumunský prezident **Klaus Iohannis**.

Hlavy států vyzvaly EU, aby se ujala koordinační role při širším řešení této problematiky v členských státech EU v době, kdy Rusko intenzivně cílí na Evropu dezinformacemi a podpořila aktivity Platformy.

Společný dopis o evropské paměti

Vážení kolegové,

brutální nevyprovokovaná a neoprávněná agresivní válka Ruské federace proti Ukrajině signalizuje vzestup autoritářství, které opomíjí a dokonce se snaží zničit mezinárodní řád založený na pravidlech. Je to znepokojivá připomínka nepřítelů vzdálené minulosti, zejména zločinů spáchaných dvěma krutými totalitními režimy 20. století v Evropě - nacismem a komunismem.

Pozadí a kořeny ideologie současného kremelského režimu představují v mnoha případech odraz předchůdců nedávného Ruska: SSSR a Ruského impéria. Rusko nikdy neodsoudilo zločiny Sovětů a jeho současné vedení sovětské dědictví otevřeně toleruje, a dokonce nadšeně podporuje. Je třeba posílit úsilí na úrovni EU v boji proti pokusům Ruska přepisovat

historii a využívat narativy totalitních režimů v souvislosti s válkou proti Ukrajině, a to pomocí právních, politických a osvětových nástrojů. Bez přesného, poctivého a komplexního zhodnocení minulosti nebudeme schopni účinně předcházet budoucím zločinům na našem kontinentu ani vyšetřovat ty současné na Ukrajině.

Demokratický svět rozhodně odsoudil nacistický režim a postavil před soud jeho vůdce a pachatele. Hořké lekce z nacismu a zločinů spáchaných tímto režimem se staly povinnou součástí výuky o dějinách v našich vzdělávacích systémech. Zároveň si vzpomínka na sovětské zločiny a jejich znalost musí teprve najít své právoplatné místo v povědomí Evropanů. Dnes je více než kdy jindy zapotřebí jasného a prozíravého vedení, které by napříč celou EU prosazovalo vyprávění o evropské paměti, jež by se nakonec mělo stát součástí národních vzdělávacích programů všech členských států. EU má nejlepší předpoklady k tomu, aby se této koordinované role ujala, a takové gesto by bylo rovněž aktuální a vysoce relevantní ve světle bezprecedentní míry ruských dezinformací a dezinformací, a to i v otázkách evropských dějin.

V posledních letech byly na evropské úrovni učiněny důležité kroky založením Platformy evropské paměti a svědomí. EU by mohla učinit více tím, že by platformě poskytla potřebné politické a finanční zdroje. Zřízení celoevropského památníku obětem totalitních režimů v Bruselu by bylo velmi důležitým krokem k zajištění řádného připomínání zločinů spáchaných totalitními režimy, včetně toho sovětského, v našem úsilí o zvyšování povědomí s cílem předcházet podobným zločinům a zastavit je na Ukrajině a vzdát hold obětem.

Velmi spoléháme na Vaši osobní angažovanost a podporu těchto iniciativ, kterými by se mohla zabývat Rada EU.

V PAŘÍŽI BYLA OTEVŘENA VÝSTAVA STOLETÍ MUČEDNÍKŮ

Datum: 20. září 2022

Místo: Paříž, Francie

Platforma společně se svou členskou organizací Collège des Bernardins zahájila dne 21. září v Paříži výstavu „Století mučedníků“.

Po zahájení výstavy následovala debata s panem **Markem Mutorem**, prezidentem Platformy, paní **Joannou Nowicki**, profesorkou informačních a komunikačních věd na pařížské univerzitě CY Cergy, panem **Didierem Rancem**, specialistou na mučedníky a bývalým ředitelem organizace Aid to the Church in Need ve Francii. Debatu moderoval

Prof. **Antoine Arjakovsky**, ředitel oddělení pro výzkum politiky a náboženství na Collège des Bernardins.

V PRAZE BYLA ZAHÁJENA VÝSTAVA STOLETÍ MUČEDNÍKŮ

Datum: 27. září 2022

Místo: Praha

Ve spolupráci s Muzeem paměti XX. století byla v Praze otevřena výstava Platformy „Století mučedníků“ dne 26. září v Galerii Ambit v klášteře Panny Marie Sněžné u Jungmannova náměstí v Praze. Výstavu otevřel Dr. **Łukasz Kamiński**, ředitel Národní knihovny Ossolineum ve Vratislavi a člen poradního sboru Platformy společně s **Janem Kalousem**, ředitelem Muzea paměti XX. století, **Peterem Rendekem** a historikem **Petrem Blažkem**.

Výstava představuje osudy 26 mužů a žen z různých evropských zemí, kteří zasvětili svůj život službě Bohu, lidem a společnosti a byly pronásledovány totalitním režimem. Po Albánii, Polsku, Estonsku, Maďarsku a Francii se výstava poprvé představila v České republice. Současně s výstavou byl představen dvojjazyčný česko-anglický katalog.

Výstava byla otevřena od 23. září do 22. října 2022 a byla zahajovacím programem 16. ročníku festivalu Mene Tekel.

ZVLÁŠTNÍ CENA PLATFORMY NA 14. FILMOVÉM FESTIVALU NNW V POLSKU

Datum: 3. října 2022

Místo: Gdyně, Polsko

Člen dozorčí rady Platformy a místopředseda Muzea Varšavského povstání Dr. **Paweł Ukielski** předal Zvláštní cenu Platformy evropské paměti a svědomí na 14. mezinárodním filmovém festivalu Nezládnutelná prokletí (Festiwal Filmowy NNW) v Gdyni, který se konal ve dnech 28. září - 1. října 2022.

Na závěrečném galavečeru bylo uděleno vyznamenání filmu „Zapomenutá hranice Evropy“ režiséra **Olivera Halmburgera**. Hlavní cenu festivalu získal **Kevin**

Macdonald za dokumentární film „Mauretańczyk“.

Zvláštní cenu „Dveře svobody“ získal český historik **Petr Blažek** z Muzea paměti XX. století v Praze, spoluvůdce obdobného pražského festivalu dokumentárních filmů.

Filmový festival NNW je nejstarším filmovým festivalem v Polsku a na filmové mapě Evropy určeným umělcům a všem komunitám, které se zajímají o historii. Platforma je partnerem festivalu již několik let.

PREZENTACE KNIHY „ABYCHOM NEZAPOMNĚLI“ A DESKOVÉ HRY V DEBRECÍNĚ

Datum: 25. října 2022

Místo: Debrecín, Maďarsko

Člen předsednictva Platformy **Zsolt Szilágyi** představil 25. října v maďarském Debrecíně maďarské vydání čítanky Lest We Forget a stolní hru „Across the Iron Curtain“.

Během své prezentace řekl: „Historická čítanka seznamuje mladou generaci s totalitními diktaturami 20. století a desková hra zábavnou formou přibližuje historii toho, jak železná opona vypadala, jak fungovala a jaký systém ji provozoval. Jedná se o devátý jazykový překlad, maďarský překlad vznikl na univerzitě Sapientia v Kluži-Napoce. Publikace jsou určeny především studentům středních škol a doufáme, že osloví i jejich učitele, zejména učitele dějepisu, knihovníky a rodiče.“

HISTORICKÁ KNIHA O ZAKARPATSKÝCH MENŠINÁCH PŘEDSTAVENA V EVROPSKÉM PARLAMENTU

Datum: 15. listopadu 2022

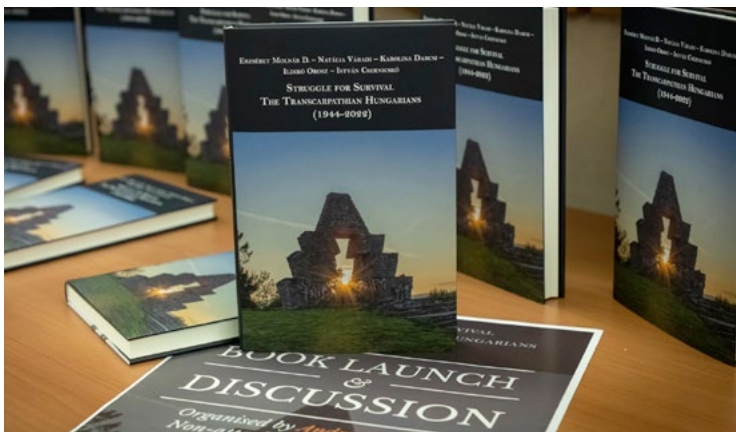
Místo: Brusel

Platforma vydala novou publikaci zaměřenou na dějiny zakarpatské maďarské menšiny v období totalitních režimů s názvem „Boj o přežití. Zakarpatští Maďaři (1944 - 2022)“. Kniha byla poprvé představena v Evropském parlamentu v Bruselu 15. listopadu 2022.

Vzhledem ke své geografické poloze a geostrategickému významu se Zakarpatí v průběhu 20. století často stávalo obětí aspirací velmocí, a tak se obyvatelé regionu proměnili v občany pěti různých států, aniž by kdy opustili svou vlast, svůj domov. Tzv. sovětské období mezi lety 1944 a 1991 začalo deportací desítek tisíc maďarských a německých mužských obyvatel Zakarpatí, proto bývá označováno za nejtragičtější období v dějinách zakarpatských Maďarů.

Kniha představuje nejdůležitější zlomové okamžiky v dějinách komunity v letech 1944-2022, jejich pohnutou a bolestnou minulost, boj o přežití a vlastní identitu, politická, jazyková a vzdělávací práva atd.

Knihu představili a podíleli se na její realizaci paní **Andrea Bocskor**, nezařazená poslankyně Evropského parlamentu a pan **Zsolt Szilágyi**, člen výkonné rady Platformy. Autormi jsou: **Erzsébet D. Molnár** (Debrecínská univerzita), Dr. **Natália Váradi** (Zakarpatská maďarská vysoká škola Ference Rákócziho II.), **Karolina Darcsi**, Dr. **Ildikó Orosz** a Prof. **István Csernicskó** (Panonská univerzita).

MEZINÁRODNÍ KONFERENCE RUSKÁ HYBRIDNÍ VÁLKA PROTI DEMOKRATICKÉMU SVĚTU

Datum: 16. – 18. listopadu 2022

Místo: Praha

Platforma, Úřad vlády ČR, Ústav pro studium totalitních režimů a Muzeum paměti XX. století uspořádali ve dnech 16. – 18. 11. 2022 v Lichtenštejnském paláci v Praze konferenci *Ruská hybridní válka proti demokratickému světu. Výzva pro evropskou paměťovou politiku*. Konference se konala při příležitosti 33. výročí sametové revoluce a jako významná doprovodná akce českého předsednictví Rady Evropské unie. Zúčastnil se jí prezident Litvy pan **Gitanas Nausėda**, premiér České republiky pan **Petr Fiala**, předseda Senátu PČR pan **Miloš Vystrčil**, národní lídryně Běloruska paní **Svjatlana Cichanouská** a další.

Akci se zúčastnily zástupci paměťových institucí z více než dvou desítek zemí Evropy a Severní Ameriky sdružených v Platformě a řada dalších řečníků z řad politiků, novinářů, evropských institucí a aktivistů. Konference se zaměřila na současné ruské hybridní hrozby se zvláštním zřetelem na oblast falzifikace dějin 20. století, tvorbu mýtů jako nástroje dezinformační války a na jejich význam vzhledem k aktuální vojenské invazi Ruské federace na Ukrajině, a coby výzvu pro mezinárodní společenství v oblasti paměťové politiky.

Premiér Petr Fiala uvedl: *„Dezinformace a hybridní hrozby nejsou v historii nic nového, Evropa a celý svět jim ale nyní, ve světle ruské agrese na Ukrajině, čelí více, než kdy dřív. Je dobře, že existují paměťové instituce, které mají historii těchto hrozeb zmapovanou a konají se akce jako je tato. Právě debata nad historií hybridních hrozeb a jejich vývojem nám může pomoci lépe hledat cesty, jak se jim účinně bránit. Jsem rád, že se konference koná právě v rámci českého předsednictví, v zemi, která má s působením totalitních režimů vlastní zkušenost.“*

Zahájení konference doprovázela vernisáž litevské výstavy *Pod cizím nebem: Litevci v sovětských táborech nucených prací a v exilu 1940-1958*. Na galavečeru dne 16. listopadu bude slavnostně předána Cena Platformy evropské paměti a svědomí za rok 2021.

RUSKÁ ORGANIZACE MEMORIAL OBDRŽELA CENU PLATFORMY V PRAZE

Datum: 16. listopadu 2022

Místo: Praha

Na zahájení mezinárodní konference „Ruská hybridní válka proti demokratickému světu. Výzva pro evropskou politiku paměti“ v Praze, předali národní vůdkyně Běloruska paní **Sviatlana Cichanouská**, předseda Senátu PČR pan **Miloš Vystrčil** a prezident Platformy pan **Marek Mutor** Cenu Platformy za rok 2021, kterou získala ruská organizace Memorial International. Cenu převzal **Boris Belenkin**, člen představenstva Memorialu. Organizace se proslavila odhalováním zločinů komunismu a stalinismu v bývalém Sovětském svazu a postupně se stala největší lidskoprávní skupinou v Rusku.

„Již před rokem vyjádřili poslanci českého parlamentu silné znepokojení nad rozpuštěním mezinárodní lidskoprávní a vzdělávací nevládní organizace Memorial. Jsem rád, že cena Platformy evropské paměti a svědomí za rok 2021 je udělována právě tomuto sdružení a že ji obdrží ruský historik **Boris Belenkin**. Je nezbytné a správné podporovat úsilí o hledání pravdy v dějinách. Považuji za symbolické, že se tak děje v České republice v době výročí sametové revoluce, která nám přinesla svobodu a demokracii,“ uvedl předseda Senátu **Miloš Vystrčil**.

Členské instituce a organizace Platformy již dříve rozhodly a odhlasovaly udělení Ceny Platformy za rok 2021 právě Památníku. „V loňském roce jsme se na výroční konferenci Platformy dozvěděli o plánech na zrušení Památníku. Důrazně jsme proti tomu protestovali, protože jsme znali úspěchy a práci lidí z Memorialu. Memorial byl záhy nominován na cenu

Platformy. Hlasování začalo ještě před zahájením ruské invaze v plném rozsahu. Skončilo až poté, kdy bylo více než zřejmé, že umlčení Památníku bylo jedním z přípravných kroků nejen k válce, ale také ke zločinům proti lidskosti," uvedl ve svém laudatiu **Paweł Ukielski**, zástupce ředitele Muzea Varšavského povstání.

Paní Cichanouská, která je laureátkou ceny Platformy 2020, upozornila, že by se neměl zaměřovat běloruský režim a běloruský lid. Většina Bělorusů podle ní nesouhlasí s ruskou válkou proti Ukrajině, ale naopak mnozí z nich Ukrajině pomohli, přestože jim hrozilo vězení. Podle političky nelze osud Ukrajiny a Běloruska oddělit. „Nemůže existovat svobodné Bělorusko bez svobodné Ukrajiny," řekla.

Belenkin připomněl dlouholetou činnost organizace a její současný zákaz. „Navzdory všem překážkám naše práce pokračuje," řekl. Dodal, že členové spolku jsou nyní pronásledováni a organizaci hrozí pokuty a žaloby. „Výsledky naší práce však nikdy nepřestanou existovat," dodal.

VÝROČNÍ ČLENSKÁ SCHŮZE PLATFORMY

Datum: 16. listopadu 2022

Místo: Praha

Dne 16. listopadu se v Lichtenštejnském paláci v Praze sešli zástupci více než 45 členských organizací na zasedání Rady členů, která schválila výroční zprávu za rok 2021. Na zasedání bylo zvoleno šest členů Výkonné rady a dva členové Dozorčí rady:

Zvolenými členy Výkonné rady jsou: Mgr: **Antoine Arjakovsky** (Francie); **Toomas Hiio** (Estonsko); **Jonila Godole** (Albánie); **Zsolt Szilágyi** (Rumunsko); **Paweł Ukielski** (Polsko); **Andreja Valič Zver** (Slovinsko). Zvolenými členy dozorčí rady jsou: **Maria Axinte** (Rumunsko), **Yana Hryenko** (Ukrajina). **Réka Földváryne Kiss** (zvolena v roce 2021, 16. listopadu odstoupila z dozorčí rady). Na prvním zasedání nové správní rady byl opětovně zvolen výkonný ředitelem pan **Peter Rendek**.

Členové PEMC odhlasovali plné členství Ústavu pro studium totalitních režimů (Česká republika), který se tak jako jeden ze zakládajících členů po letech 2014-2022 opět stal členem Platformy. Plné členství bylo rovněž uděleno novému albánskému členovi Nadaci Kujto a byli přijati dva noví kandidáti, Musée de la Résistance de Limoges z Francie a Slezské centrum pro svobodu a solidaritu z polských Katovic.

ČINNOST PŘEDSEDNICTVA

V roce 2022 probíhala společná online zasedání předsednictva a dozorčí rady téměř každý měsíc (první pondělky). Předsednictvo vykonávalo činnosti související s chodem organizace a jednotlivými aktivitami. Pravidelně bylo informováno o chodu kanceláře v Praze a provozních záležitostech.

Členové představenstva úzce spolupracovali s politiky napříč Evropou při prosazování a prosazování cílů Platformy a při fundraisingu. Nadále probíhala přímá komunikace s představiteli města Bruselu a zástupci Evropského parlamentu ohledně mezinárodního projektu Panevropské památníku obětem totalitních režimů.

Výsledky činnosti byly zřetelně vidět na listopadové konferenci v Praze, na kterou se nám podařilo pozvat většinu členů, řadu významných VIP hostů a odborníků v oblasti dezinformací a hybridní války. Během výročního zasedání v listopadu v Praze byli zvoleni noví členové představenstva (viz předchozí díly).

SPOLUPRACOVNÍCI PLATFORMY

Pracovní tým Platformy v Praze v roce 2022 tvořili: **Peter Rendek** (výkonný ředitel a IT); **Šárka Prislingerová** (asistentka); **Wojciech Bednarski** (asistent a koordinátor projektu); **Gillian Purves** (redaktorka); **Yveta Schmalzová** (mzdová a daňová poradkyně); **Lubomír Augustín** (právní poradce); **Neela Winkelmannová** (projektová manažerka); **Tomaž E. O'Donoghue** (stážista). Účetní služby zajišťovala společnost MAZARS, s.r.o..

PODĚKOVÁNÍ ZA PODPORU

Platforma je vděčná za podporu, kterou jí v roce 2022 poskytly Česká republika, Maďarsko a Polsko. Platforma je vděčná Nadaci Konrada Adenauera za trvalé partnerství a podporu. V neposlední řadě jsme zavázáni české Nadaci BLÍŽKSOBĚ za trvalou podporu. Platforma je rovněž vděčná Institutu paměti a budoucnosti z polské Vratislavi za materiální a finanční podporu v roce 2022.

PLATFORMA V MÉDIÍCH

V roce 2022 se aktivity Platformy v České republice zmiňovali v souvislosti s pokračujícím vyšetřováním představitelů komunistického režimu v ČSSR a zabíjení na hranicích před rokem 1989, ale rovněž v souvislosti s Cenou Platformy a mezinárodní listopadovou konferencí. V německé televizi Arte a ZDF byl prezentován dokument *“Europe’s Deadliest Borders – The Forgotten Victims of the Cold War”*. V portugalských médiích se Platforma zmiňovala v souvislosti s prezentovanou výstavou.

Platforma publikovala 38 článků a tiskových zpráv online, které přiblížily aktivity Platformy veřejnosti, partnerům a médiím po celém světě. Všechny informace naleznete na webových stránkách Platformy www.memoryandconscience.eu. Na sociálních sítích jsme byli aktivní prostřednictvím profilu Facebooku, Twitteru a Youtube. Pro newsletter se používala aplikace Mailchimp.

PŘEDSTAVITELÉ PLATFORMY K 16. LISTOPADU 2022

Prezident

- Dr. Marek Mutor (zvolen v listopadu 2021)

Členové předsednictva

- Prof. Antoine Arjakovski (FR)
- Toomas Hiio (EE)
- Zsolt Szilágyi (RO)
- Dr. Paweł Ukielski (PL)
- Dr. Andreja Valič Zver (SI)
- Dr. Jonila Godole (AL)

Členové dozorčí rady

- Yana Hrynko (UA)
- Dr. Monika Kareniauskaitė (LT)
- Maria Axinte (RO)

Výkonný ředitel

- Peter Rendek (SK)

Poradní board představenstva

- Rasa Juknevičienė (LT)
- Dr. Łukasz Kamiński (PL)
- Göran Lindblad (SE)
- Prof. Stéphane Courtois (FR)
- Pavel Svoboda (CZ)
- Sandra Kalniete (LV)
- Vytautas Landsbergis (LT)
- Tunne Kelam (EE)
- László Tökés (RO)
- Pawel Robert Kowal (PL)
- Monica Luisa Macovei (RO)
- Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė (LT)
- Martin Mejstřík (CZ)
- Alexandr Vondra (CZ)
- Wojciech Roszkowski (PL)
- Janez Janša (SI)
- Ondřej Vetchý (CZ)

ČLENSKÉ ORGANIZACE PLATFORMY

K 16. listopadu 2022 sdružuje Platforma evropské paměti a svědomí 70 institucí (68 členů, 2 kandidátské organizace) z 23 zemí Evropy a Severní Ameriky.

Albánie:

- Institute for Democracy, Media & Culture
- Institute for the Integration of Persecuted People in Albania
- MEMO Center
- The Institute for the Studies of Communist Crimes and Consequences
- Kujto Foundation

Bulharsko:

- Citizens` Initiative for Dismantling the Soviet Army Monument in Sofia

Kanada:

- Česká a Slovenská Asociace v Kanadě
- Black Ribbon Day Foundation

Česká republika

- Asociace bývalých vojáků PTP - vojenských pracovních táborů se sídlem v Praze
- Centrum pro dokumentaci totalitních režimů, z.s.
- Konfederace politických vězňů ČR
- Sdružení Paměť
- Political Prisoners.eu
- Post bellum
- Pražský akademický klub 48
- Archiv bezpečnostních složek
- Stopy paměti
- Muzeum paměti XX. století
- Ústav pro studium totalitních režimů

Estonsko:

- Estonian Institute of Historical Memory
- Vabamu Museum of Occupations and Freedom

Francie:

- Collège des Bernardins
- Musée de la Résistance de Limoges

Gruzie:

- Georgian National Museum

Německo:

- Berlin-Hohenschönhausen Memorial
- International Association of Former Political Prisoners and Victims of Communism
- Meetingpoint Memory Messiaen e.V.
- Saxon Memorial Foundation for the Remembrance of Victims of Political Tyranny
- The Stasi Records Archive (Bundesarchiv)
- Union of the Associations of the Victims of Communist Tyranny (UOKG)

Maďarsko:

- Hungarian Committee of National Remembrance
- The Public Foundation for the Research of Central and East European History and Society – House of Terror Museum

Island:

- Icelandic Research Centre for Innovation and Economic Growth

Itálie:

- Gariwo, la foresta dei Giusti

Lotyšsko:

- Koknese Foundation
- The Occupation Museum Association of Latvia
- The Occupation of Latvia Research Society

Litva:

- Genocide and Resistance Research Centre of Lithuania
- Secretariat of The International Commission for the Evaluation of the Crimes of the Nazi and Soviet Occupation Regimes in Lithuania

Moldavsko:

- Centre for the Study of Totalitarianism

Nizozemí:

- Foundation History of Totalitarian Regimes and their Victims

Polsko

- Institute of National Remembrance
- Polish History Museum
- Remembrance and Future Institute
- Warsaw Rising Museum
- Witold Pilecki Center for Totalitarian Studies
- Fundacja Ośrodka KARTA
- Silesian Centre for Freedom and Solidarity

Rumunsko:

- Institute for the Investigation of Communist Crimes and the Memory of the Romanian Exile
- The Memorial to the Victims of Communism and to the Anticommunist Resistance
- Timisoara Society
- Former Deportees from Baragan Association
- Pitești Prison Memorial Foundation

Slovensko:

- Nenápadní hrdinovia
- Nadácia Jána Langoša
- Ústav pamäti národa
- Truc sphérique
- Living Memory

Slovinsko

- Nova slovenska zaveza
- Study Centre for National Reconciliation
- Jože Pučnik Institute

Švédsko:

- The Institute for Information on the Crimes of Communism

Ukrajina:

- Center for Research on the Liberation Movement
- Foundation to Preserve the History of Maidan

- Mejlis of the Crimean Tatar People
- National museum "Holodomor Victims Memorial"
- Ukrainian Institute of National Remembrance
- UIPN State Archive

Spojené království:

- Museum of Communist Terror

USA:

- Joint Baltic American National Committee
- Victims of Communism Memorial Foundation

FINANČNÍ REPORT K 31. PROSINCI 2022

Období	01.01.2022 - 31.12.2022
Název účtu	Konečný stav v CZK
Peněžní prostředky v pokladně	890
Bankovní účet CZK	194 106
Bankovní účet EUR	95 602
Náklady příštích období	3 806
Zboží na skladě a v prodejnách	1 686 644
Odběratelé	2 026
Poskytnuté provozní zálohy	48 773
Dlouhodobý majetek	134 897
Oprávkky k dlouhodobému majetku	-81 878
Aktiva celkem	2 084 866
Dodavatelé	185 059
Ostatní závazky	60 636
Dohadné účty pasivní	41 526
-Profit/+lost for last period	2 482 669
+Profit/-loss for period	-685 024
Pasiva celkem	2 084 866
Spotřeba materiálu, energie	97 002
Prodané zboží	1 364
Opravy a udržování	2 070
Náklady na cestovné	300 056
Náklady na reprezentaci	56 526
Ostatní služby	1 410 280
Daně a poplatky	2 500
Manka a škody	1 044
Dary	455 594
Kurzové ztráty	38 476
Jiné ostatní náklady	15 283
Odpisy dlouhodobého majetku	26 976
Celkové náklady	2 407 171
Provozní dotace	1 710 701
Tržby za zboží	3 072
Kurzové zisky	8 138
Jiné ostatní výnosy	236
Celkové výnosy	1 722 147

Platform of European Memory and Conscience

Londýnská 43, 120 00 Praha 2, Czech Republic

President

Dr. Marek Mutor

tel.: +48-607 440 189

e-mail: president@memoryandconscience.eu

Managing Director

Peter Rendek

tel.: +420-222 561 053

e-mail: director@memoryandconscience.eu

Bank account EUR:

Account No. 4977492/0800, Česká spořitelna, a.s., Czech Republic, IBAN: CZ160800000000004977492, BIC: GIBACZPX

Bank account CZK:

Account No. 5004692/0800, Česká spořitelna, a.s., Czech Republic, IBAN: CZ030800000000005004692, BIC: GIBACZPX

The Platform of European Memory and Conscience is an interest association of legal persons founded in 2011 according to the Civil Code of the Czech Republic. It is registered at the Municipal Court of Prague under section L, insert 58675., Id.-No.: 72559071.